

Pridplata

na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za politiku pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju,
a nijedni se ne-
vraćaju.

God. IV. U Kalači.

U Četvrtak 18. Lipnja. 1874.

Broj 13.

U D A L J I N I.

Oj daljino mrzku ti si,
Ljubovnikom groznali si!
Srca njimi ti razdireš
Ter se (nji) tako vek nasićeš!

Ak' si komi omrznula
Na nesav mu srca bola,
Oh! meni si sva ti crna
Pred očima grozna krvna!!

Jer rad teb mi nesta srca
Za kog' vrila moja krvca
Udaralo srce jadno
Koje sada posve ladno.

Jer mu nesta Boga Lelje,
Drugd' se sada malen pelje,
Zatravljuje srca mlada,
Zadajuć im tisuc' jada!

Oh! blažena nevinosti,
Tebe koji može snosti,
Hrabro prezrev Lelju ljuta
Nevina srca koji puta!

U početku ljubljah tebe
Leljo, pod zakrilje primih k' sebe,
Dok uz zvezdu moga žića
Nalazih se ja pod krića

Ali sada u daljini
Srcem k' tomu razeviljeni'
Grozan si mi oh!! —
Bjež od mene dok — — —

Ti daljino ti si kriva
Drugom Draga da mi sniva,
Neverujuć moje muke
Pružila je drugom ruke!

Sreća nek ti uvik cvate
Dok ja miolim moj Andjelu na Te
Konac tomu tad će biti
Kad me stanu crvi piti!

Tad se seti mene mrtva
Koj sam pao za Te žrtva

Crn mi grobak moj ukrasi,
Biser suzom njega kvasi!!! — N. I. F. Srimac.

L J U B A V S I R O T E.

Na jablanu ptica,
Slavulj ljubko pjeva,
Pod njim sirotica,
Plače tužna djeva.

Slavulja nemori,
Tuga nevoljnica,
Njegov se glas ori,
Djevi venu lica.

Tu ju žalost svlada,
I ona zamukne,
Mrtva k zemlji pada,
Srce u njoj pukne.

On sretan još nezna,
Što je bol i tuga,
Dočim još ljubezna,
Ima svoga druga.

I ona je mlada,
Pjevala do juče,
Al danas od jada,
Da srce nepuče.

Pod jablanom tamo,
Netuži već djeva
Slavulj još te samo,
O smrti joj pjeva.

Do sad je živila
Bez oca matere,
Sad joj smrt nemila,
I dragog pobere.

Ostavljena mili,
Kao panj u gori,
Plače, tuži cvili
Dok ju smrt umori

Vjernost u ljubavi,
Do konca života.
Slavulj pjesmom slavi,
Samo kod sirota.

Još joj slavulj pjeva
Nek te to nesmeta,
Ti si mlada djeva
I mladog je svjeta.

Crv dok dragog toči,
Zar u grubu tjelo,
Ja na drugog oči,
Da bacam veselo?

A. Kuzmiak.

P U Č K I P O G L A V I C E.

Svašta ima svoju cieniu, i u tom redu je prvo vrieme, drugo rad, treće hrana, četvrto odića, svašta se može jeftino ili skupo prodat, budzašto dat, ili baš i poklonit. Niemac ima običaj skupo prodavat, jeftino kupovat, a badava ništa izdat. Dakle ako tko želi da snjime red izdrža tom stazom valja da ide. Al onaj tko skroz poznaje slavene, umoran je, pripoznat, da ovi tim putem neohodaju, oni ni u novcu ni u vriemenu ni u haljini neračunaju. Sa svačim tako obhadjaju, kanda nikad neće biti ni kraja ni konca, odkud se poradja po Slavene: da i vrieme u nevrieme a novac bez svrhe i mire troše. Radi čega ni jedno neuradja im takva ploda kakva bi valjalo čekati.

Vrieme potroši na zabave, na divane, pak ovog nedotiće na rad, novce potroši na suvišnu hranu i odiću, pak ih neima na ono što bi mu nužno bilo. Koliko puta možeš vidit da te momak, i divojka u nedilju zasjaju, haljinom, a u poslone dneve, nemaju vruću odiću da se od zime obrane kada na radnju izidju. Vidićeš gdje se i otac i mati u liepu haljinu zamotavaju a kola su otrcana, plug iztrven, uzde i amove uzicam izvezane, pak se poso nevrši, kako bi valjalo. Možeš iskusit —

da se priko zime kod Slavena dobro jide i još boljma pije, a kad je nastala poljska radnja, kada bi dobro bilo, okriepit se mesom, i vinom podkožit, jednog i drugog je nestalo. Kada je slaven ma iz čega novac izvadio — on no esapi kakve su potreboće — koje bi tribovalo prvo odbiti, n. p. dug izplatit, već je kadar 10 i 100 fr. na haljine izdat, kad u nuždi ni novčića neće posidovat. On nikad neuzima u račun od koliko mjeseci sastoji godina, košto ni to: kakve su u ovoj svakdanje potreboće, i kakve ga mogu vanredno napast. On niti ovo uzima u račun, niti gleda u koje doba odkud će moći izvadit novca, kuda će taj triebat, i kada će se moći opet nješto u novac promienit. Ni je dakle čudo, što on magadi, kada je najopasnije, buduć nezna odkud bi mogao novac stvorit, pak onda nezna sebi drugčije pomoć: već idje i pravi dug, a buduć niemac komšija, u svačem kako rekosmo esapi, pak još i na to računa: da će njegov susjed slaven u nuždu past, radi čega još i to izesapi kada će kod njeg ta nužda nastat. Pa da bude kadar nju zajemom odbavit, na to se već unaprid pripravlja, pak cile zime više jide krumpira nego kruha, i zaisto izbavi iz nevolje slavena, al samo zato: da ga za svoju kesu sveže, pa da drugom svoju zemlju ne proda. Ovim načinom su u pomicšanih mjesti slave-

ni pogubili svoja zemljišta. Jerbo nisu znali računat a još manje štedit pak su došli u okolnosti da moraju magadit. Najskole kad ona veledušnost koja lako poklanja, nije bila u jednoj i istoj mjeri s radom, koga su slaveni, posednici i težaci vršili, već su štedljivo radili, a rasipnim načinom novac vrieme, odiću i hranu trošili, pa su u švabsku kesu pali.

Nedvojimo da će ono biti najvriednii prijatelj Slavenah, koji će u njih uvest naviku: da svašta izesape i računaju, pa da u svačem zaštedjavaju. Ovde se opet ponudjava najkrasnija prigoda popu i učitelju, da puku predstavlja Isusa cile prirode gospodara kako nalaže apoštolima: da posli, kakoje množito čudnovatim načinom nahranio mrve izkupe. Dok god nenaučimo zaštedjivat donle nam ni vrieme, ni novac ni jiće ni piće ni odielo neće doticat. A da ono što se u crkvi i školi uči, što prije unidje i u krv slavena, to će svi ostali pučki poglavice iz svih silah na to ići: da se u svakom okolišu osnuju štedione i pučke banke. A da puk dobie primer u kom se ima ogledati u obziru zaštedjivanja, to će pod zaštitom solgabirova nastojat sve obšteno starešinstvo: da se u Seonskoj kući štedljivost uvede i vriemena i novca, vriemena, da se točno vrši radnja uredovna, računi sklapaju i prigledaju u svoje vrieme, da se u glavu ne ubijaju baštinići kada su već davno pomrli računovodje, i oni neznadu davati odvid. Štedljivost u novcu, da se ovaj nikad u zalud netroši, već uvijek prvo u obštinskoj skupštini savetuje, i na ono na sto trieba izdaje; drugo, da se u svoje vrieme utirava i iztirava sve ono, što je za trošak seonski propisano i proračunano. Najviše je nemarnost starešina u tom kriva: kad siromasi ljudi u nevrieme svoj danak moraju platjat, jerbo oni bi mogli i morali znat: kad valja carski ili obćinski danak, gdje iziskivat, i utiravat. Oni su ponajviše i u tom odgovorni: što siromasi učitelji, i drugi koji svoj dohodak iz obštinske blagajne čekaju, svoju platju u vrieme nedobivaju. Nemarnost starešina, ubia u glavu porez plaćajuće, i odkida, od usta kruh onima, koji su ga u službi obćinskoj krvavo zavriedili. Red točnosti i štedljivost najprije valja uvest u seonske kuće u obštinah slavianski, ako želimo da taj, i u zadrugama procvata. Seonska kuća ako se njezini poslovi nevrše kako bi valjalo, Spone opravlja i za marljive gospodare, a nemarne svaki dan bliže privadja siromaštvu.

Običaj naših slavenah, što do druga i treća kolina ostaju u jednoj zadrugi krasnu sviedočbu polaže o plemenitih svojstvih, koja kite srce slaviansko. Ipak ako slavianske zadruge, ovako osnovane žive izmiešane sa zadrugam niemačkim — u kojima se nalaze svojstva onima baš protivna, onda malo trieba iskustva ljudskog da pogodimo: da se slavske zadruge moraju gubit, a niemačke će se podizat. U ovom slučaju se poduno izpunjava San Farauna Egipatskog kralja — u kom je vidio: da su sedam gladnih krava pojili sedam debelih. Darežljivost i stega, vele i maladušnost nemogu dugo borbu iztrajat. Štedljiva i grabljiva ruka dulje iztraja nego ona koja razbaca. Ovo sve razjasniti da i najslabie oko može uvidit pada medju najtežlje stvari. Al svakom onom postaje jasna: koji izbliza pozornim okom prati djelovanje zadruga slavenske i niemačke, po naravi njihovog nutarnjeg osnova, po kom uvidja: da se u Slavenskoj obiteli svojina buduē mnogi na nju glede nečuva, već lako troši, a u niemačkoj buduē jednom pripada sve pravno, to se u skupu sve pridžava. Jerbo kako je druga zadruga nastala, i ta je Svojinu dobila, pak ovu Svojim umom i sreom obavila, žudi i umuje kako će je ovećat, doćim u slavenskoj obiteli, osim jednog gazde nitko svojine nema, dakle se i nemisli kako bi je steći i umnožavati triebalo. Već samo se o tom brini: kako bi moge veći uživ dobit od obćeg teciva.

A poklem na svašta trieba vižbanje, dakle to je naravno, da će nemci postat vištiiim umjetniiim i brižljiviiim Gospodarom, premda u mladosti počmu posidovat, i prinudjeni su mudrovat kako će posidovanje ovećavat. A zadruge slavenske buduē samostalnost onda izpriu, kad već i srce tako ne žudi za imovinom, a i pamet nije tako otvorena, da izmišljava sriedstva skojima bi mogla svoji posjed ovećavat, usljed toga ako je kakva stega, i nevolja iznenadi, na drugo nezna ni pomislit, već da valja koje dielo od imovine odkinit, i tako se nevolje izbavit:

Mi smo već višeputa iztaknjivali: da je i u našem vjeku

veoma koristno da u radu ostajemo u zajednici, al u posjedu, stanu, hrani i odići da budemo razdieljeni. I što starii postaje mo iskustvom, to se većma uvjeravamo o istinitosti naše tvrdnje.

Ovde opet najlepšu priliku dobivaju svećenici i učitelji: da razvijaju odnošaje roditeljah prama svoje dice i unučadi. U slavena usadjena je misao: da ovi moraju svakojako u zajednici ostati, jerbo smatraju za niku sram i uvriedu ako bi mladji smislili na odielenje. Običaj kano hvale vriedan smatramo kod slavenah, što otci upravu zadruga neizpuštaju iz svojih ruku, dok su kadri mudro ravnati. Nebi razborito činili ako bi svoju imovinu medju sinovih i kćerih podielili, pak se na njihovu dobru volju oslonjali; ipak nerazborito tvore i oni otci: koji gledaju gdje im Sinovi već gotovo do granice muževska žića dospiu, i nigda još nisu vlastni postali šta svojinom nazvati. Ako je moguće roditeljem svoje žiće osigurat, da mogu svakom sinu kako se oženi štogod u svojinu pridat, ipak da sebi na uzdržanje dovoljno ostane, to je njihova dužnost i učinit; jel drugćie polažu sviedočbu: da oni vole sebe nego svoju diecu. Da su naši slaviani ovako činili, sad bi silne moguće slavianske obiteli brojili. Zarana valja počēt učit mislit, učit gazdovat, učit štedit, a dok god snama drugi vlada, donle se drugi snama i stara, i jerbo je briga tako stvar: koju samo umorani primamo, to zadruga slavianske kasno se počmu brinuti, i to već u ono doba: kada briga nije plodonosna. Iskustvo nas uči: da mlad čoviek svake terete lakše uznaša no starii.

(Slidi.)

GLASOVI O SRIEMU. PIŠE : S. K.

„Liepo ti je u našem Sriemu“
Ta milina žvitet je u njmu. Srianska vila.

Imali koga u domovini našoj, komu nebi poznat bio krasni i ubavi Srieem? — Ta i preko granica naše mile domovine poznato je ime Srieema raznih proizvoda radi. Komu nije poznata srieemska šljivovica ili srieemsko rujno vince? — Nije ni čudo, da su se i Rimljani za taj krasni Srieem njegda otimali, te u njem pravo razkošje uživali tako da je čak i car rimski Probo Srieem za stan si izabrao i vinograde sadio, da si rujnim srieemskim vinom grlo osmoči.

Nu dosta o tom. Nisam nakanio prirodnu krasotu Srieema opisivati, to bi suviše bilo, kad je i onako već poznata. Preduzeo sam si ovdje samo njeke crtice i opazke moga putovanja po Srieemu tićuće se njekih starina mjesta i čudnih obićaja narodnih, ne sustavno poput putopisnih crtica, nego kako mi pod pero dodju naklonim čitateljem priobćiti.

Početi ću sa Ilokom jer je to mjesto gdje sam svoje putovanje po Srieemu započeo. Ilok je mala varošica i leži tik dunava na desnom briegu. Razdieljen je na dvoje, jedan dio leži u doli a drugi na briegu gdje se i dosta velika crkva nalazi. Okolica mu je posve romantična i zdrava. Okolo a i u Iloku ima sjaset izvora, sa prebistrom i viek zdenom vodom, radi koje čovjek Iločanom zavidjati mora. Iločani posjeduju krasne vinograde, proizvodjavaju takodjer dobra i jaka vina, ustrojili su paće i vinarsko društvo na dionice. Ilok u obće napreduje te se nastojanjem ondašnjih žitelja i poljepšava. — Od iločkih znamenitosti zaslužuje prvo mjesto dvorac kneza Odeškalkoga.

Knez Odeškalki (ili kako se piše Odeschalchi) posjeduje u Srieemu mnoge zemlje, kojih uprava se nalazi u dvorcu njegovom u Iloku. On sam stanuje u Rimu pa samo drugda dolazi u Ilok na neko vrieme kao gost. Porodica Odeškalki je dosta stara te se ponosi i tim, što je iz njene sredine papa Innocent XI. proizašao. Knez Odeškalki čuva u svom dvorcu u Iloku starine svoga predje pape Innocenta XI. Starine te, buduē se broje med znamenitosti iločke sam dakako i ja boraveći u Iloku sa društvancem jednim promatrati išao. — Kad smo onamo došli, odvede nas ondašnji kastelan u sve dvorane. U jednoj nam pokaže dosta bogatu knjižnicu i razno starinsko oružje, kao maćeve puške handžare 1. t. d. zatim razno posudje proostavšo od pape Innocenta XI. Medju inimi je spomena

vriedna šalica spomenutoga pape, iz koje je običavao — kako nam naš Ciceron pripovijedaše — kavu piti sa svoje vriednosti i čvrstoće. Čitava ta šalica skupa sa malim tanjurićem je iz njeke biele tvari pomješane sa alem — kamenom a obrubljena okvirom od suha zlata. Šalica ta stojala je — kako nam reče — 1500 komada dukata. U drugoj dvorani nam pokaza ine umjetnine kao skupocjene slike zatim razna poprsja a med timi i poprsje rečenoga pape Innocenta u vriednosti od 2970 forinti. U dvorskoj kapeli se čuva srce spomenutoga pape u srebrnoj posudi isto tako i bubrezi i ini ostanci njegovi. — Pošto smo sve starine pregledali, odvede nas na ravni krov dvorca, te nam reče, da se odtud čitava okolica prigledati može, i da je odtale najkrasniji vidik jer sama visoka sgrada na briegu leži. — I zaista nas nije prevario. Bijaše zaista prekrasno. Utisak toga vidika neću skoro zaboraviti. Suuce je baš počelo zapadati te je svojim bijajem uzmužavalo i uzvisivalo naravnu romantičnost prekrasne okolice. Pod nogami vijugaše se kao päs kakov oko obale dunav, na drugoj strani opazismo opet suncem pozlaćene vrhunce fruške gore; naokolo razna mjesta kao: Palanku Varadin i Novi sad. Neka nitko iz Iloka neodlazi, da nepohodi to liepo mjestance pa da se ne naužije nekoliko časova prirodne krasote. — Čudno se nas ta krasota prirodne dojmila i pobožna reč bi čućenja u nami probudila.

Za vrieme moga boravljenja pregledao sam i iločki manastir, u kom mi pokazao tako zvani Kapistranov bunar i mjesto, gdje je tielo sv. Ivana Kapistrana borioca hrabroga proti Turkom, ležalo o kom se još ni danas nezna kuda je prinešeno.

Poslje nekoliko dana moga boravljenja u Iloku otidjem preko Čalme u Mitrovicu, gdje sam duže vremena boravio i okolicu ondje takodjer proputovao.

Varoš Mitrovica leži na Savi, te je tako rekuć srce Srijema. Mitrovica bijaše njekoć, kao što nam poviest pripovijeda liep i velik grad rimski pod imenom „Syrmiu“ odatle i ime Srijema.

Syrmiu m bijaše najglasovitiji i najstariji grad Pannonije, koja je od davnina već sagradjena bila i njekoji misle da ga je već tribalski i bugarski kralj Sirmo sagradio.

Syrmiu m bijaše prestolnica rimskoga cara Proba i poslje njega cara Galerija, Valentiana i Gratiana *) bijaše takodjer već u početku kršćanstva sjedište sriemskih biskupa svo do napadaja po Atili tj do cara Justina i hnskoga kralja Cagana. Od te dobo do vremena sv. Stjepana, kralja ugarskoga, bijaše stolica sriemskoga biskupa prazna. Poslje je biskupska stolica u Ilok (ondašnji Ujlak) a odande u Banmoštor prenešena, te je tu sve do turskih ratova obstojala. Kao sriemski biskupi toga vremena su poznati Epenetas, Andronik, sv. Srenoj pod Probom carem (g. 208) s Etherij (340) Photij, Germinij (381) Anemij (382) Laurentij (Lovro 404) Olivij (1108) Ivan (1127) i Innocentij 1232. Godine 1463 i 1521 razore Turci pod Ali — begom i Beli — begom ovaj grad do temelja.

Mitrovica i okolica njena kao u obće čitav Srijem puni su Spomenika i starina za arkologiju i numismatiku od velike cieni i vriednosti. Stoga i u Mitrovici postoji starinarsko društvo, koje je već u svom muzeju priličnu sbirku arkeologičkih i prirodoslovnih predmeta sabralo.

Odakle pako ime današnje Mitrovice? Za vladanja rimskoga cara Maximiana bijaše prefekt u Iliriji neki Leoncij. — Taj Leoncij pošto je obolio bio, zadobi čudnovatim načinom opet svoje zdravlje kod groba sv. Dimitrije u Grčkoj u Thesaloniku. Odande donese on nekoliko moćih sv. Dimitrije u današnju Mitrovicu i sagradi iz zahvalnosti prama spomenutom svetcu njemu na čast prekrasnu crkvu. Toj doduše crkvi već davno traga nema, nu i ona katol. crkva, koja danas stoji sagradjena je na čast sv. Dimitrije; Misli se dakle, da je od sv. Dimitrije ili pokraćeno Mitra i Mitrovica svoje ime dobila.

Mitrovica može važnim položajem svojim u raznom obziru opet sjajnu budućnost imati i opet kao njegda procvjetati, samo joj se moraju vremenom društveni odnošaji promieniti. Društveni odnošaji nisu u najboljem skladu, te kada treba što-god za obći boljak i obću korist učiniti, tada se skoro uvijek

nesklad i nesloga pokazuje; a poznato je, da gdje nesloga u društvenom životu vlada, ondje napredka nema. Društveni život u Mitrovici je u obće njekako napet, ukočen ine naravan.

Što je pisac „Saćurice i šubare“ o karlovačkoj kaldrmi reko, to valja i o mitrovačkoj. Ako nigdje opetke tvojih čizama ili cipela izjerio nisi, dodji samo u Mitrovicu, pa budi uvjeren, da će ti se to za njekoliko dana dogoditi. Ako već pred kućami pojedinih šorova taracano nije, barem bi mogli putevi biti ravni a ne brežuljkasti, tako da čovjeka nevična na to, zaista noge zabole. — Nu občina se odviše brini za čizmare te bi rado da i oni što-god zasluže, pa zato nemari za dobre puteve.

Vinogradi mitrovački leže svi u okolici na fruškoj gori po prilici dva sata daleko oko sela: Grgurevce, Bešenovo, Surljem, Prnjavor i na glasovitom brdu Piština c. Pripovijeda se da Rimljani nisu iz vinograda grgurovačkih u Mitrovicu vino dovažali, nego kroz podzemne olovne cievi odma iz vinograda pušćali gotovo vino u Mitrovicu. Neki vele, da su obrađivajuć svoju zemlju našli velike komade olova od tih cievi.

(Slidi)

S V I L E N K A.

Što se sgodilo s Kajom nitko nije vidio, van Svilenke, buduće je izčekivala na Kajin povratak i pandure ubaviestila, pa Rozina, što ju je dopratila, al naravno da od ovih nijedna nije išta otkrila.

Neobičan strah je zavladao srcem matere kada se već i sumrak uhvatio, a Kaja se nije povratila kući. Mato je u poslu odsutan bio, Brižna mati nemogavši dalje mirovat otrče Rozini da vidi, sbog čega je Kaja tamo zaostala tako neobično. Al se njezino srce onda samo pripalo, kada joj ova odgovori da ona nezna, jerbo se Kaja od nje još za vida razstala. Sve strašnije iza strašnih misli se vijale po njenoj glavi, u koje se veoma riedko za trenut istom pokazala, i jedna slaba iskra nade, valjda ju nije ikako snašlo zlo, već je kojoj drugoj svrnila drugarici. U tom je stigla i svojoj kući al joj se nije milio ikakav poso, svakim časom je iztrkivala na ulicu, da vidi neidjel njezina Kaja? Nakon se povratila i čeljad posvuda razaslana, sa žalostuim glasom: da joj u trag ući nemogaše, tada ju spopala grozna misao: da je njezinu Kajju kakva sila, nasilila. Sad je već pred njome, vidno bilo: da ona nebi drugčie nikom za volju sućom van kuće dočekala. A poklem drugo silo ni izmisliti ni je znala van one Spajinske, to se uzmakla zemlja izpod njezinih nogu, i sve se na nju spuštalo nebo. Klono svom tielom i duhom, i padne u krevet na pole mrtva.

U taj čas zveknu kola, što čuvsri priplašena mati izkupi zaostale sile, izkoči iz kreveta pak iztrče. Na avlinski vrati susrio sluge vlastelinske gdje mrtvu nose Kajju. Vidila je, al već nije čula šta su ovi govorili srce joj od žalosti pripuklo, pala je i svoju dušu izdala. Čeljad su ih u tažnu odaju uneli, i o povratku neutišljivom Mati crne dogodjaje pripovidili. Na ovom strašnom prizoru, zemlja se pod njime zanjala, pa mu se pričiniilo: kanda sanja, i u snu ga strašna grozota napada. Malo po malo se razabere, da se uvjeri o strašnoj istini, pa da zaplače glasom oca ko ji je sve na jedanput izgubio, što mu je bilo drago i milo.

O svanulom danu žalost Matinu sva je varoš raznala. Kanda je ovu crnu viest zarudjena zora po svojih traci u sve kuće unela, i tugom mlade i stare obavila. Svi su hrlili da se mila lica Kajina još jedanput nagledaju. Al nitko nije progovorio, crna sumnja se po glavi svih valjala, a srce kipilo žalostju, i ljutitostju.

Evo vam matero i kceri kako mirno leže jedna uz drugu. Na materinom licu ostao je oblik umrtvujuće žalosti. A na kcerinom vidio si kako se uzhitjeni duh posli pobjede, spustio na čisto tielo, pak u poljubcu se raztaje od života, da so vratja Bogu i prinese mu neoskvrnjeni vienac pobjedno čistoće.

Takog ukopa nije bilo, niti će više biti u Krnjevu. Valjda mlada i Stara Slavona nije ostalo u okolišu toliko je bilo svieta. Suze su prolivali Oci i matere, momci i djevojke su plakalo. Al neznaš, dali su to bile suze sažaljenja, il izliov razja-

*) Kako to Dr. Godra u svoj Monographiji Srijema piše.

rena duha, koji plaćom hoće Boga da na osvetu gane. Starci i babe su molili skrušeno, al neznaš dali su spasenje za ove mrtve duše il pravdu božju prosili, da se spusti na krive glave? Do tla oborena Matu jedva su mogli Barabaševići da od mila groba razstave: ta veli kuda da idem, kući? ej kuća je moja prazna tamna, do vieka žalostna! tamo neće više zazrit milozvučni glas moji rođenih, ostavite me ovde da plaćem, dok žalostnu moju osiročenu dušu ne izplaćem.

Jedva je mjesec dana iztekao posli ovog crnog događaja; i Matu su u groblje odpratili, pak u hladnu zemlju uz svoje rodjene metnuli. Neprikladna žalost, sve mu je životne žile, izcidila na friško pa ga svalila u naručje rane smrti. Ovo se sve sbilo u onu jesen, koja je bila namijenjena i žudno čekana: da mlada Ljubojevića svečano spoji u nerazdriješljiv brak s krasnom Kajom, i svede u pošteno prijateljstvo dvie ugledane obitelji Barabaševići, i Ljuhojevićevu.

Liep si ti Svietu, pak nas varaš, kad proljetjem pronikne zemlja, zelenom travom propupa voće krasnim cvietom, mislimo: da će svaki prinieti slatka nam ploda. Al ovde jedan crv, onde jedna muva, buba, ovde mrz, onde oluja, led, u zemlju satare, sav izčekavani plod i naše, nade utare. Srića, što su kuće zakrivene krovom, pak nevidimo nevolje, što dan i noć obaraju bližnje. Srića! što su rane obmotane zavojom, pak nevidimo, kakvom bolom podgrizaju ljudski život. Al najveća je srića! što je srce obklopljeno prsima, pak nesmotrimo osičanja, a mozak zaognjen timenom, pak neštijemo misli naših izkrnjeni. Ta da nam je sve ovo otkriveno, ni jedno jilo i piće nebi nam sladilo. Ni u jednoj sopri nebi se razvaselili. Hvala tebi premudrost viečnja! koja si sve ovako ugodno po nas smiestila. (Slidi.)

DOMAĆE LJEKARSTVO PIŠE B. M.

2) Kod zamrzla. Ako je kuća blizu, donesi zamrznutoga u hladnu sobu u kojoj su okna i vrata pozatvarana da propuha nebude; snimi odjeću s njega, pokri mu cijelo tijelo sniegom, ili gunjcem umočenim u mrzlu vodu, i ostavi ga u ledenom tom zavitku tako dugo, dok mu se nebudu uda mogla pregibati, zatim ga tari i riblji sniegom ili mokrim krpami. Pri nošnji, svlačenju, trenju . . . budi oprezan, tijelo bo mu je okočeno, pak bi mu se mogo lako koji ud slomiti ili bar jako ozlediti. Trenje, ribanje, upuhavanje zraka . . . biva kao i kod utopljenika. Čim nastane djelovanje tiela, premjesti ga u suh, ali mrzao krevet, nipošto u toplu kupelj ili u toplu sobu, dok legod k sebi nedodje, jer se tijelo mora postupice i lagano odmrzavati. U zamrzla čovjeka usta su kruto sklopljena, zato tari jagodice na licu mrzлом žestom, jakim rakijom, ili viniskim octom. Istu uslugu podaje takodjer kamfor i snieg. Ako medju tim liečnička pomoć stigne, tada izručimo njemu daljnu brigu nad dotičnom osobom.

NOVINSKI GLASI.

Mjeseca Svibnja ministar komunikacia razširio je onaj prostor kod željeznica: na kom mogu i ženskinje uredovat, za dana. Prodnost imaju supruge i kćeri namieštjenih činovnika. Dakle ovom povlasticom umnožace se dohodci onih familia, koje su ikoji put magudile, al nevalja zaboravit, da uredovanje Supruga i kćeri ukida množinu slasti i radosti obiteljski. — **Njemački car** Villim smatra ruskog Cara kao vlastita gosta u kupelji Ems. Zato mu svakom prigodom posviđoćava, da neima svesrdnieg prijatelja. — **Duvandžie** su skoro poplašeni: da će smotke jednim novčićom poskupiti. Al košto no magjar piva: ko razcvili, taj i razveseli. Evo nam radostna viest: da će se odkup duvana jednostavnim, i po proizvoditelje povoljnim, učiniti, i da će na tvornice biti veća briga da smotke budu za uživ podobne. — **Prisvietlog Gosp. Žigu Hučbera** podpredsjednika bivšeg ugarskog konsiliuma dopala je Volika čast, jerbo se na karlovačkom Srbskom kongresu predstavljat kraljevskog komesara. — **Česka prvostolnica** ima će sriću mjeseca Rujna, baš istih dana u pohod primit Nj. Veličanstvo Cara: kada je pod ministartvom Hohenvartlovim, za čas se obradovala povratku česke kraljevine. — **Nj. vel. prejasni car** pohodio je 9-og Lip. izložbu austrijske ludnice, i previšnjje zadovoljstvo izjavio na radu i proizvodu ovih nesrićnih. — **Što se nalazi ljudih** koji spotvaraju banke tomu se nećudimo, jel uvjok je bilo mnogo takvih, koji bi radi bili budjim trudom se zahranit, i na budj rovaš rasapno trošit, al tomu se već valja čudit: da se nalazi ljudih koji spotvaraju re-

dove što ih podieljavaju vladari, skoro su ovaku jednu tvorinaru u Parisu otkrili. — **Udvarheljska stolica** pozivlje peštansku županiju: da se iztraži sriedstvo: koje bi kadro bilo upriečit izostajanje Saborskih poslanika iz sjedišta, dočim u sjednici peštanske županije nije bilo toliko zastupnika, da bi se zakonito zasjedanje obdržati moglo: na što jedan zastupnik pogledav na prazne klupe reče: oј što da se pačamo u saborske poslove! — **Naša Prejasna kraljica** mjeseca Sprnja ide u morskou inglezku kupku prikrivena imenom Grofice Hohenems. — **Kod Svečanosti udadbe kćeri** Amerikanskog Presidenta Grandta najsvietlii gosti su bili bankieri. Koliko novaca brojiš, toliko časti važiš. — **Kneževina rumanska** i Srbska stupile su u prijateljski Savoz. — **U Pešti knuća** procienjena na 620,000 fr. produnaje za 320,100 fr. ipak kupac tvrdi: da je samo zato ponudu učinio ovoliko svote, jerbo mu 100,000 fr. leže na istoj kući založeni; oskudica, novca. — **Pruska** kani posenskoj kat. nadbiskupii poslat na vrat carskog komesara, da snjome upravlja, da liepo saviestne slobode! — **Bismarck** bi želio blagodat gradjanske ženitbe uvest u sve sastavine njemačke carevine al mu se opiro carevinsko savezno vieće. — **Dočim se rieke** i potoci nadimlju, pak se izlivaju Budim pati oskudicu u vodi. — **B. Khun** obći vojni ministar ostavio je svoju listnicu, i ovu je primio B. Koller. vojni i civilni namiestnik u Pragu.

KNJIŽEVNOST.

Naputak Izpovjednikom Spisno ga Dr. Nikola Voršak kanonik Svetojerolimski u Rimu sv. Otače Pape komornik, Duh. Vieća Djakovačkoga Prisjednik. U Zagrebu 1874 Tiskom Dioničke Tiskare.

Skoro nam je ruke dopalo ovo željno izčekivano djelo, kojeg izlazak smo u našoj Vili početkom ove godine naviestili. Znanstvenu ocieniu trieba da ostavimo našim bogoslovnim učenjakom. Al toliko se usudujemo izjaviti: da ovo djelo u našoj narodnoj bogoslovskoj literaturi visoko zauzima mjesto, pak će ime G. Spisatelja proslavit dikom učonosti, mnogo bo je trudbe i znanosti u njeg uloženo, pa je sigurno: da naš svećenik željan proučiti svetotajstvo pokore, ili ti si u kom ovostranom pitanju ubaviest steći, neće biti prinudjen da si potraži njemce, il francuse, jerbo, nalazi u ovoj knjigi, podpun napatuk. Izkrno dakle upozoravamo naše Velečastno svećenstvo da ju nabavi, teškoću na kojuće izprva sbog štita nekoji naći, ako su tri četiri lista revno promozgali, lahko će svladati, ciena ako se nevaramo u 2 fr. je utvrđjena. Uredništvo.

G A Z D A L U K.

Je li bolje hraniti marvu u štali, il ju tjerati na pašu? Ako je marva u štali, daje nam bezdvojbno i više djubreta. Tjeramo li ju na pašnjake domovom našim nedaleko ležeće, što jih hoćemo da uzoremo, to nedajmo da padše marvinsko djubre ovde onde usahno, voć ga sgrujimo sa zemljom skupa na hrpe. Mine li pašu, razastrijmo ga po livadi, to će nam biti plodan gnoj, a trava njim uzgojena za stoku vrlo hranjiva. Pušćamo li marvu na obćinske pašnjake, il na takove ugare, kojih nitko neuzorava, gubimo tim svojim njivam mnogo gnoja. Dakle držimo marvu, sbog djubreta il u štali, il ju tjerajmo na vlastita.

Ovoji (obloge) za bolestnu životinju priugotavljaju se s posijah il ina prahovita sućva (bitka). Umiese se u vručoj vodi u tiesto mekinje, i tim tiestom oblažu (obojimlju, omataju) razboljena uda životinjskoga tiela. A to dobro služi u mjesto toplih omotakah. — Treba li ti pako mrzlih oblogah, za te su ledenice, i krpe umakane u ledenu (studenu) vodu. U osobitih pako slučajih takodjer ovoji umiešeni s ilovače, koji treba sveudilj da budu ladni i vlažni. Blaž.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 13. Lipnj. Žito-ban. 81 fn. 7 f. 55—70 n. 85 fn. 8 fr. 5—10 nv. tisans. 81 fn. 7 fr. 75—90 n. 85 fn. 8 fr. 30—40 nov. Pestan. 81 fn. 7 fr. 40—85n. 85 fn. 8 fr. 25—35 n. Stolnobiog. 81 fn. 7 fr. 85—95 n. 85 fn. 8 fr. 35—45 nov. — Raž 80 fn. 5 fr. 25 n. 5 fr. — Ječam. 72 fn. 3 fr. 65—80 nov. — Zob 50 fn. 2 fr. 90—92 n. — Kokuruz 4 fr. 75—80 n. carin. mž. Vuna dvostrizna 98—103 fr.

Novac. dukat 5 fr. 32—34 n. Srebro na 100 fr. 5 fr. 75 nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 12-og Lipnj.: 12' 11" nad 0. razta.

Požun 12-og Lipnj.: 10' 9" nad 0. "

V r i e m e : Imalismo dobru kišu za njom toplina.

Poruke uredništva.

F. St. Futtag. Došlo je, dobro je.